

ZARASAI,

1940 m. sausio mėn. 20 d.

ZARASU KRAŠTAS

Zarasų žinios

Zarasams didelė parama

Vidaus Reikalų Ministerijos sudarytoje viešųjų darbų sąmatoje Zarasy apskričiai numatyta 275 000 litų. Iš jų 245 000 litų plėto tiesimo darbams Zarasai—Turmantas, 25.000 litų Zarasy.

miesto tvarkymo reikalams ir 5.000 litų Zarasy šaulių namams baigtis.

Ta sąmata pasiusta Ministrui Tarybai tvirtinti.

1 iš 16-to Zarasų šaulių būrių šauliams pranešimas

Š. m. sausio mén. 24 d. 16 val. šaukiamas abieju būrių šaulių visuotinis susirinkimas pradžios mokyklos (priešais gimnaziją) patalpose.

I susirinkimą atsilankys rinktinės

vadas.

Susirinkime turi dalyvanti visi abieju būrių šauliai (rėmėjai ir rikliai).

Rikiuotės pamokos

Sausio 14 d. 1-mo ir 16-to būrių šauliai buvo susirinkę pamokai, kurių vedė kap. Iln. M. Čininas, tema „Gymnasio kautynės“. Pamoka buvo labai gyva, turinėja ir jdomi. Rikiuotės pamokos bus daromos kiekvieną

sekmedien nuo 9 val. iki pamaldų. Ltn. Čininas prižadėjo kiekvienu kartą atsilankyt. Šauliams atskirų paraginimų nebūs.

Visi rikiuotės šauliai pamokose privalo būtinai dalyvauti.

E. T. J. Jauniosios Lietuvos Zarasu miesto skyriaus choras pradėjo repeticijas

Sausio mén. 28 d. (antradieni) 7 val. vakare pradž. mokyklos salėje renkasi visų balsų choro dalyviai, kur bus pradėtos tolimesnės dainų repeticijos, pasiruošimai. Senieji choristai ir

choristės prašomos pakviesi ir naujūdar nedalyvavusiu chorė. Užsirašyti galima ta patį vakarą pas choro vedėją mokyti. M. Belžaką.

Slidininkų kursai

Nuo šių metų sausio 21 d. Zaraseose ruošiami slidininkams kursai. Norintieji kursuose dalyvauti klubų nariai turi iki sausio mén. 21 d. užsiregistravoti pas savo klubų vadovus, o privatūs asmenys registravojasi pas Sporto Komiteto pirmmininką p. Žvynį (Mokesčių Inspekcija, telef. Nr. 22).

JSO klubo nariai registravojasi pas mokyti. Mardosa A. (pradž. m-ja Nr. 1 arba Darius-Girėno g. Nr. 41).

Sekmadienį kursų dalyviai renkasi stadione lygiai 12 val. su slidėmis. Kviečiame ir provincijos klubus dalyvauti.

Sporto Komitetas.

Audru padaryti nuostoliai

1930 m. Zarasų apskriti nuo audrynuokentėj 117 ūkininkų. Daugiausia nuokentėj Salako valsč. ūkininkai. 35 ūlio valč. ūkininkų sunaikins rugių ir varasoraius derlius, 12 ūkininkų sugrauti ūkio trobesiai. Nuostolių apskaičiuota 7.980 lt. sumai. Pašalpy salakiškiams išmokėta 3.888 lt.

Smalvy valsč. 21 ūkininko sunaikins pasteliai ir 11 ūkininkų sugrauti kluonai ir kiti ūkio trobesiai. Nuostolių

apskaičiuota 4.994 lt. 50 ct. Pašalpy išmokėta 2.807 lt.

Antalieptės v. 15 ūkininkų sugrauti ūkio trobesiai, 1 ūk. sunaikins rugių derlius ir 1 ūk. žibas nutrenkė karvę. Nuostolių padaryta 4.055 lt. sumai. Pašalpy išmokėta 3.487 lt.

Kituose valsčiuose nuostolių padaryta mažiau. Visoj apskriti nuostolių prisiskaitoma 24.103 lt., o pašalpy nuo kintėjusiems išmokėta 14.148 lt.

Būtų labai praktiška

Kai kurių ligoninių ambulatorijose pacientams išduodami vaistai. Labai būtų pageidaujama, kad ir Zarasų apskr. ligoninė būtų taip daroma. Savivaldybė tuo labai patarnautų gy-

ventojams, ypač biednuomenei, nes, aišku, pigiau galėtų atleisti vaistus, bet to, nereikių ligoniams vargti bei gaišinti laiką, vaikstant po vaistines.

tais.

tais.

Ie kaimų statyba bus tvarkoma

Iki šiol kaimų statyba, su maža išimtimi, teisirūpino patys šeimininkai. Todėl užtinkame labai neplaningu ir netvaringuo sodybų. Dabar „Vyriausybė Žiniose“ paskelbtos kaimų statybai tvarkyti taisyklės. Be leidimų nebebus galima statyti trobesi. Sta-

tybių planus darys nemokamai apskritių technikai ir rajonų agromai.

Po kiek metų Lietuvos laukus puoš gražios, tvarkingos sodybos.

Smulkiai apie šį dalyką pateis-

Prof. A. Valdemarui pasiūlyta prof. katedra

Vilniaus Universiteto Humanitarinių Moksly Fakulteto Taryba prof. A. Valdemarui išrinko profesorių klasės filologijos katedrai.

Mano dvilekis Zarasų krašto reikalui

Paskutiniame „Zarasų Krašto“ nr. 1 (862) — perskaiciuoti tikrai idomų ir paramos vertą. Redakcijos sumanymą surinkti žinių apie savojo krašto inteligenciją bei šviesuomenę. Norėčiau šį sumanymą papildyti, būtent: renkant žinias apie žmones, ypatingai tuos, kurio jau mirę, reikėtų parinkti ir išvairius dokumentus, kurie juos visiškai būsimoms kartoms parodytų: jų spausdinutų raštų, likusių rankraščių, laiškų, fotografių, atsiminimų ir kt. Jei rašytojų medžiagos apie kurį nors asmenį nebūtu likę, tai visokių atmintinų dalykų reikėtų pasiklausinėti žmonėse. Pav. manau, kad žmonės galėtume daug

idomaus išgirsti apie kur. A. Strazdėlių, prof. K. Būga, dr. D. Bukaną ir kt. ižymius zarasiečius. Surinktoji medžiaga, kiek aplinkybės leistų, reikėtų spausdinti, o kita — padėti į Zarasų muzėjus rinkinius ir gerai apsaugoti. Zarasų muziejui kaip tikrai ir stinga to, kas turėtų ji padaryti tikru savojo krašto atvaizdu.

J. El.

Redakcijos prerašas. Redakcija Šiam sumanymui mielai pritaria ir dekoja autorui už patarimą. Ji bet kokia istorinė medžiaga su dekingumu priims. Tačiau labai prasme nepažįstėti Redakcijai straipsnyje nurodytos medžiagos apie misus žymiuosius žmones.

Redakcija.

I. T. S. Zarasų apylinkės narių susirinkimas

Sausio mén. 27 d. 17 val. kvečiemas LTS. Zarasų apylinkės narių susirinkimas, kuris įvyks pradžios mok. patalpose, priešas gimnaziją.

I. T. S. ir „J. L.“ S. suvažiavimas

Vasario mén. 11 d. Zaraseose kvečiama bent du suvažiavimai. LTS Zarasų apskr. apylinky pirmmininku ir atstovu ir „J.L.S“ skyrių vadų ir

atstovu.

Įtaulininkų vadovybės laukiamas atvykstant s-gos pirmminiko ar generalinio sekretoriaus, o iš jaunalietuvių vadovybės — s-gos pirmminiko.

Susirinkimas vieną ir kitų įvyks gimnazijos rūmuose 13 val.

Nauja mediciniška įstaiga

Sveikatos Departamentas prie Zarasų apskr. ligoninės steigia kovai su dižiova dispanserij (mediciniška įstaiga, kuriuoje įtirama liga ir imamas nuo jo apsaugojimo priemonių). Dispanserio vedėju laikinai numatytas Dr. H. Bušackis.

Liudviko XIV laikais

pats karalius vaidindavo ir šokdavo baletą seisoje, Zarasų **skautų-čiuvakare**, komedijoje „KAROLIO TETA“, vaidina iргi ižymieji Zarasų žmonės.

Vakaras Š. m. sausio 20 d. gimnazijos salėje. Režisierius p. Petriūnas. Gres naujai įsiirkę skantų džazas. Be to, išalkusius ir ištroškusius patenkintus buletas, laimės ieškotojus — laimės šulinys.

Taigi teneliaka né vieno neatslankius iš vakarą.

Pradėdamas punktuai 18 val.

Pakvietimų galima gauti įėjant.

Visi „ZARASU KRAŠTO“ skaitytojai patys atsidėjė skaito „Z. Kr.“ ir prisiunčia sąrašus savo giminė ir pažystamų, kuriems užsako šį reikalinę laikraštį.

Už keturius litus „Z. Kr.“ lankys visus metus, o ūkininkams, darbininkams ir mokesčiaviams iktiktai 3 litai metams.

Lesinkim zytėles

Prasidedant žiemos šalčiams ir sniegu užklojus žemę, zylės pradeda slankioti arčiau namų ir ieškoti sau gėlų maisto. Tai vienas iš gražiausių žiemų pas mus pasiliukinių paukštelių, kurie ypačiai daug džiaugsmo teikia mūsų mažiesiems vaikuiams. Tų zylelių yra keletas rūšių. Pas mus daugiausia matyti geltonųjų ir pilkių. Bet prieš porą metų teko pastebeti ir melynių. Melynių pas mus matyti tik žiemos metu.

Lebiausiai zylų mėgstamas maistas yra Saulėgrąžas ir lašiniai. Saulėgrąžų neivedas galima turėti, bet lašinių gabaliukas visada joms galima surasti. Lašiniai galima pakabinti visai palangėse arba kiek tolėliau nuo langų kur nors aškiai matomoje vietoje. Zylės yra visiškai nebalščios ir jos tuoju susiranda joms parpūnta maišia. Nereikia manysti, kad jeigu prie kieno namų nesimato zylų, tai jos ir netrūksta maisto palesti. Priešinė - jos renkasi ten, kur randama maisto. Taigi su lašiniu galima netrukus prisivilioti zylų ir ten, kur jų aukštai nebuvo.

Už tą geraširdystę šitie paukšteliai į maistintojams bus didžiai dekingi ir, kai ateis vasara, jie sulėtės tūkstančius kirmelaičių bei vikselių ir tuo būdu apsaugos sedus nuo danguolio kenkėjų. Norint, kad zylaitis ir vasara prisilėktų kieno sodyboje, reikia joms padaryti inkilėlių, panašių į tuos, kuriuos darome varnėnom, tik zylėms reikia būti mažesnės angos ir inkilėlių turi būti prie medžio pritaitytas ne aukštai, maždaug žmogaus krūtinės ar galvos aukštumoje. Inkilėlius patartina išstatyti dar žemiau, kad zylės iš anksto galėtu apsižiūrėti, prie jų priprasti ir aspirinkti sau namelius.

Tuo būdu pasitarnautime labai naudingam ir gražiam paukšteliui, padedami jam išsilaikeyti ir plisti mūsy krašte, o jaunesniems savo valkuodams duosim progos ugdyti gailestingumą jausmą ir drauge teksime jiems natūralaus džiaugsmo.

Juozas Žagrakalys.

„Zarasų Kraštą“ skaito, tame bendradarbiauja ir ji platina visa Zarasų krašto šviesuomenė, visi valdininkai, verslininkai, ūkininkai ir darbininkai. „Zarasų Kraštą“ žada būti turinės, jdomus ir visiems naudingas laikraštis.

„Zarasų Kraštą“ 1940 metais nori padvigubinti savo skaitytojų eiles.

Juozas Žagrakalys

Susitikimas su Žižmaru

Vilnių pasiekėm jau vakare. Beveik visi keleiviai čia išlipo. Bet žmonių spūstis nesijaicia. Čia stotis didelė, erdvė. Visi laisvaliui valgintinė. Stolyje dežuruoja pora policininkų, pora kareivi ir matosi vaikštinėja karininkas. Gal būt, tik šiuo, jis iš tesiskiria nuo Kauno stoties. Šiaip žmonės eina, skuba, kiekvienas savo keliu, savais reikalais. Čia pat sutinkame besiskuojujančius ir Kan. Prof. F. Kemešį. Kad greičiau surastume kelią į namy, jis mums pataria paskambinių telefonu į Romuvos klubą. Mat, čia dar lenku valdymo laikais spielesi Vilniaus lietuvių intelektualai. Klubo buveinė, kaip vėliau paaiškėjo, yra miesto kuone pačiam centre, Gedimino gatvėje, ir netoli nuo Vytauto Didžiojo Gimnazijos rūmų.

Bufile randam telefoną. Bet dideliam mūsų nustebimui — prie telefono nėra abonentų sąrašo. Čia mums greit pagabėlių bufete patarnautojas, patardamas pirmą kreiptis į informacijos biurą, kur sužinosim telefonu numerį, ir tuokart pasieksime reikiama abonentą. Bet pasirodo, kad Vilnius

telefonistės turi nebogą atmintį ir be numero, lig tūk paprasčių Romuvos klubo, tuoju ir davė.

Iš čia prisistatė pora vilniečių, berniukas ir mergaitė, kurie apsimėmė „kauniečius“, kaip jems išprasta šiapus administracijos linijos gyvenančius lietuvius vadinti, nuvesti į nakvynės namus.

Neplačiomis Vilniaus gatvėmis traukiamė į miesto centrą. Viskas nauja, viskas įdomu, o širdžiai taip miela į jauku. Čia prisimena tas metas, kai iš myklos šventėms grįždamas į namus, į išsigiltus tėviškės laukus, ir su vaikštu neperstengimui apibėgiodam vėduoti,

židinys, iš kur sklinda į visus Lietuvos kampus senolių aukure įžebtos ugnies šilimėlė.

Stai ir Vilniaus sporto apygardos rūmai. Juos dabar administruoja to apygardos sporto vadovas p. Žižmaras. Netrukus iš jis pats pasirodo. Neaugalas, ilenos, šiek tiek paiglo veido, bet energingais bruozais. Judesiai griežti, eisena tvirta, žodžiai ryškūs.

— Atprišaom, kad mes negalėjome tamstų priimti taip, kaip anksčiau „kauniečius“, kaip jems išprasta šiapus administracijos linijos gyvenančius lietuvius vadinti, nuvesti į nakvynės namus.

Ir čia pat nurodė mums nakvynę turizmo namuose, į kuriuos nubaigė vesti tie patys simpatingiai vadovai, kurie išvedė mus ir iš stoties.

Kairėj pusėj čiuožykla. Jaunimas čiuožia, šneka, klega. Visi linksmi, čia nei vargo, nei nepritekliaus nesižaudia.

Prieiname dvieju ar triju aukštyje namus, dabar gerai neatsimenu, tų namų sienoje išrašyta — čia gyveno Juozas Pilsudskis.

Norėdami patekti į turizmo namus iš miesto pasės, turim dar perėiti tilta per Vilnelę, kuri strauiai vinguojasi. Trylių kryžių kalno papėdeje ir galvatrūkčiai skuba savo motinos žentė, o Vilnius yra lietuvių šeimos

Vaisių reikšmė sveikatai

Esant karui, užsieninių vaisių (apelsinų, bananų ir kt.) įvežimas į Lietuvą dabar yra nutrauktas. Tuos vaisius anksčiau daugiausia vartojo miestų gyventojai: duodavo vaikams ir sergančiams, kartais ir sveikieji valgydavo. Dabar dažnai girdėti abejojimai, ar nenukentės dėl tų vaisių stokos vaikų ir sergančių sveikatai.

Cia tenka paaiškinti, kad dėl to mūsų nėra ko jaudinti, nes mūsų pačių žemės vaisiųose ir uogose, ypatingai juodose serbentose yra pakankamai ty pačią medžiagą ir tų pačių vitaminų, kurių yra iš užsieninių įvežamuose vaisiųose. Vietoje užsieninių vaisių mes drąsiai galime varioti kad ir mūsų obuolius, kurie duoda organizmu didelius kiekus mineralinių medžiagų — kalcio, kalio, natrio, geležies.

Darant atitinkamus stebėjimus, prieita išvados, kad prie kiekvienei maistui žmogui kasdien reikėtu sunaudoti $\frac{1}{4}$ iki $\frac{1}{2}$ klg. obuolių. Kas daugiau valgo mesos, klausinu, žuvies ir kitokių baltimiinių medžiagų, tam dangau reikia suvertoti obuolių.

Obuoliuose yra taip pat vitaminas C, kuris labai reikalingas mūsų organizmului, ypatingai vaikams. 100 gr. žievėlių obuolių turi nuo 3–5 miligramų C vitamino. Išspaustoje obuolių sunkoje yra truputį mažiau. Obuolius, taip pat ir obuolių sunka laikant, C vitamino kiekis pradedama mažėti. Obuolių žievėje vitaminų yra apie 5 sykius daugiau, kaip viduryje. Daugiausia vitaminų turi obuolių raudonai spalvota dalis. Be to, raudoni obuolių turi dar ir A vitaminą, reikalingą nervų sistemai ir augimui. Tai rodo anglų sveikatos departamento tyrimai.

Obuolių laikyti geriausia yra prie oro temperatūros $2,5^{\circ}$ C. šilumos. Si temperatūra visados palaikomra yra geriausiose obuolių sandėliuose ir rūsys. Prie šios temperatūros obu-

olių ilgą laiką beveik nenustoja savo vitaminų. Prie temperatūros aukštessnės 5° šilumos vitaminų C kiekis žymiai mažėja.

Obuolių turi labai didelę reikšmę mažų vaikų maistinui. Jau prieš keletą metų prancūzų gydytojas Dr. MORO ištrėj ir patarė prie vaikų viduriavimų varioti sutorkuotus obuolius. Sita, vadinama Moro dieta dabar gydytojai dažnai pritaiko vaikams ir prie kitokių žarnų ligų. Vokiečių vaikų gydytojas Dr. DUNKENS nesenai ištrėj ir sakė, kad vaisius ir daržovių arba jų sunkos prieš maisto žymiai sumažina žinduolių dirbtinio maistinimo blogą itaką. Jis patarė jau pradedant nuo ketvirtos gyveuimo savaitės duoti vaikui prie maisto vaisius ar daržovių sunkos po porą arbatinių šaukštelių į dieną. Ypatingai patarimams duoti šviežių sutorkuotų obuolių prie vaikų maisto, pradedant nuo ketvirtos mėnesio. Vaikams augant, obuolių kiekis galima padidinti net iki 500 gr. į dieną. Šviežių obuolių priedas prie maisto daro gerą itaką žarnų veikimui, maisto virškinimui, užmušdamas puvimo daigus žarnose.

Siemiet mūsų krašte obuoliai užderėjo, jų eksportas į užsienį del karos buvo mažesnis, todėl ir jų kaina dabar dar nėra aukšta, visiems prieinama. Vėliau, į pavasarį, kai obuolių bus mažiau, ir jų kaina pakilis, vietos obuolių visiems patartina daugiau varioti daržovės: švieži ir rauantių kopūstai, morkos, agurkai, griežiai arba jų sunkos.

Reikia pripažinti, kad ligšiol pas mus Lietuvoje žmonės permažai vartoja maistui vaisius ir daržovės. O labai gatū — būtų daug sveikesnis ir stipresnis. Vaisius ir daržovės maistas daug pigesnis ir sveikesnis. Reikia tik truputį mokėti ji pagaminti.

Dr. J. B.

Svajonės

Lyt pankštis sugautas plasnoja, Siandieni širdis nerami. Ko trokšta ji, kodėl vaitoja? Ko blaškos inaža ir bailli?

Ar jai nepakanka svajonių, Kur atskrenda čia vakarais? Nuo salčių, sniegugoti kloniu. Jos skrunda sparneliais lengvais.

Tiek daug jų, tokios maišionis, Jos sukasi, šoka ratu... Tik dvi yra liūdnos svajonės, Jos visad ateina kartu.

Bet juokas auksinis masina... Tai jaunystės svajonė linksma! Ji šypsos ir eiti vadina Ten, kur juokas: ji visad jauna.

Švelnus balsas vlyjoja ir šaukia... Tikėdama ranką liešiu... Nes laimė, juk laimė ten laukia! Ji ten — su jaunyste kartu!

Bet kas ten? — Pabėgo, išnyko! Dar juoką auksinį girdžiu. Svajonės nė vienos neliko: Vėl tuščia ir vėl neramu...

Pabėgs, kaip visad pabėga... Pro langą žvelgiu vėl vieną. Ten snaudžia miškas ballo slėnio, O laimė, kur y? — Nežinia!

Ar jau esi užsisakęs paveiksluota jaunuomenės SAVAITRAŠTĮ

„JAUNAJA KARTA“

1940 metams? Jei ne, tai skubėk, dar ne vėlu.

„Jaunoji Karta“ tinkamiausias jaunomenei žurnalas. Metams kainuoja tik 2 lt., o Vilnius krašto broliams tik 2 lt.

Tad teneliaka nė vieno lietuvio, kuris padeskaitytų „JAUNAJĄ KARTĄ“ ir neišrašytų ją vilniečiams. Kas norės į laikraštį užprenumeruoti vilniečiams, testiniu „J. K.“ administracijai 2 lt., o administracija praneš, kam užprenumeruota „JAUNOJI KARTĄ“.

Neries prieglobstis.

Turizmo namai turi du aukštus. Gražiai atremontuoti, dar gražesnėje vietoje: žinoma, tiki vasaros metu jų aplinkos groži pilnai galima pajusti. Yra vandeniekis, bet centralinė šildymo neturi. Pečius pakūrena gana simpatinga veido berniokas, bet su kuriuo susikalbēti lietuviškai neįmanoma.

Nakvynėi gavom po čiužinį, šiaudais prikimštą pagalvėlę ir karševišką, gana šiltą antklodę. Ir už tą butą, kura, šviesa ir tokį guoli sumokėjome po pusę lito. O kas norėjo gauti paklodžių, berodas, reikėjo primo kėti po kitą puslį už parą. Buvo sios į lovos, bet... išsivežė. O kas neturėjo, tai išsivežė, o mums buvo gera miegoti ir ant grindų, po ilgokos dienos kelionės. Tik, duok, Dieve, visiems pakelėvingiems tokiai nakvynę, niekas skystis negali. Nesiškundam nė tuo, kad čia pat negalejome gauti šiltą vandens, atsiej, arbato. Sumuštinį turėjome savo iki valiai, o kas jau būlinai norėjo užsigerti, pasitenkinio tyru, šaltu vandenėliu. Sito yra pakankama. Mandresnieji pasuko atgal į miestą ir ten susirado užkandinių.

(B. d.)

MUSISEKUSIOS ARKLIAU LENTYNES ANT ZARASU EŽERO

Darnus lenktynių pravedimas. Šalčiai apie 37 laipsnių, tačiau miniu minios žmonių. Graži šaulių rinktinės vado plk. Pašilio kalba ir linkėjimai. Didelis pasigérėjimas, pasididžiavimas ir pagarba tiek lenktynių dalyvių, tiek žiūrovų tarpe. Iš gražiai praėjusių lenktynių pasiliko gražių jspūdžių ilgam laikui. Šios lenktynės virs gražia tradicija ir gražiu zarasiečių meilės pasireiškimu savo žirgai.

Kad lietuvis žirgą mylėjo ir kad žirgas buvo artimiausias jo draugas, labai ryškiai savo veikalose apibūdina S. Daukantas, pirmasis mūsų istorikas. Senovėje tas tebuvo garsus jauninkaitis, kuris gražesnį žirgą teturėjo, todėl kiekvienas pirmiausia būtų savo lobio išsižadėjęs, nekaip savo žirgą kitam atidavęs. Nes gi šiandien dar yra sakoma į susirūpinus žmoguk: ko nuliūdai, kaip žirga pardavęs; arba — nuliūdo, it žirgo nustojęs; arba vėl — džiungiasi lyg žirgą ga- vęs ir panašiai.

Dainos kai kuriais atžvilgiais dar reikšmingesnės, negu pati istorija. Istoriją rašė pašalinėti žmonės ir daug vėliau, o dainos yra pačių lietuvių sielos ir jaunystės balsas-jos atspindėjo daugiausia tokie dalykai, kurie labiausiai jaudino bei virpino lietuvio širdį. Kiek skaičiai besiligtini meilės Lietuvos mergelės dainuoja apie žalią rūtą ir savo darželį, tiek jauninkaitis apie žirgą. Tačiau būdu žirgo dainos labai glaudžiai yra susijusios su bernelio meilės būmini ir nuolatinio karo vaizdais. Todėl tų žirgo dainų labai daug: jos sudaro net pusę vienų mūsų liaudies dainų.

Ir svetimyjų priespūdos metu, kada buvo užginia net savasis raštas skaityt, lietuvis turėjo nusiraminimą — žirgą. Uždės balnuži ar pakintus ir valia širdžiai, velužę. Greitaisis juodberėlis ir šviliptas vėjas išbraukdavo iš lietuvių sielos kančias ir lengvinio vardo pakelti.

Aplamai, lietuvių mylėti žirgą traukia prigimtis. Ir ilgi mūsų tautos vergilios metai šito jausmo iš lietuvių širdies neširovė. O šiandien tikrai mes pajutome, kad šis jausmas atgijo ir jrodė, kad lietuvis buvo ir bus tikrai vertas jo pasirinkto simbolio — Baltojo Žirgo. Labai teisingai vienas agronomas, rašydamas apie tradicines Dusetų lenktynes, tarp kitko pasakė: „Dusetiškiai yra dideli žirgo mylėtojai; daug yra tokii ūkininkai, kurie žirgą myli labiau už bet kai, net nuskamba, gal nerimtas posakis, kad žirgą labiau myli, negu žmoną“.

Lygiai tą patį galima pasakyti ir apie zarasiečius. Tai labai puikiai parodė vienos žiūrovų būrių (1-mo ir 16-mo) iniciatyva sausio 16 d. surengtos arklių lenktynės ant Zarasų ežero. Nežiūrint, kad šalis buvo apie 37 laipsnius, tačiau lenktynėse dalyvavo apie 80 greitujų žirgų mėgejų ir mišinių minios žiūrovai. Ne tik prie lenktynių ratų, bet ir visosose miesto pakrantėse, pašliaštėse ir balkonuose žmonės negalejo tilpti.

Lenktynės buvo pradėtos paradu. Visų pirmą vieni lenktynių dalyviai susirinko prie Apskrities agronomo būstinių ir iš čia šaulio J. Burbulio vadovaujami pravažiavo pro miestą ir nuvykė ant ežero išsirikiavo. Lenktynės atidarė XXI rinktinės vadai plk. Pašilys, pasakydamas trumpą, bet gražią kalbą. Savo kalboje paminėjotinos sunkiuosios laikas, kada lietuvis apie bent kokią kultūringą pramogą ir pagalvoti bijodavo, kada viska, kas lietuviška, buvo niekinamai, iūjamai. Taip pat savo kalboje pulkininkas pasidžiaugė, kad tiek daug susirinko žmonių lenktynių pažiūrėti ir tiek daug suvažiavo greitujų žirgų mylėtojų. Baigdamas savo kalbą, šauliams padėkojo už lenktynių surengimą, publikui už paramą, o važiuotojams palinkėjo geriusios sėkmės. Kalba buvo palydėta ilgomis ir nuoširdžiomis ovacijomis.

Po to prasidėjo pačios lenktynės, kurios žiūrovams padarė didelio jspūdžio. Važiuota po vieną rata, lygu angulų mylias (apie 1600 m). Visa publika, nežiūrint, kad šaltis sviliante svilino, lenktynės sekė su didžiausiu įtempimu. Cia lenktyninkai didžiausiu minios pademonstravo savo žirgų eiklumą, ristumą ir kitas geraičias ypatybės. Kiek pasigérėjimo, pasididžiavimo ir pagarbos buvo jaučiamos lenktynėms pasibaigus tiek lenktynių dalyvių, tiek žiūrovų tarpe! Tikrai Zarasų Šauliai, suruošdami lenktynes, padarė gražų ir kilnų darbą. Juo kiekvienais metais didžiojojorėmarko metu arklių mėgejai suvažiuodavo ant ežero ir lenktyniuodavo. Bet neorganizuotas važinėjimas ant ežero nei važiuotojams, nei žiūrovams nesuteklodavo smagumo, ir kartais net nelaimių įvykdavo. Dėl to, netenka abejoti, tokios lenktynės, t. y., žinoma, platesniu mastu, Zarasuose bus organizuojamos kiekvienais metais.

Eksperitu komisiją sudarė: XXI rinktinės vadai plk. ltn. Pašilys — pirminkinas; policijos vadai p. Syvas, ltn. Cininas, agr. p. Butkys ir 16-to būrio vadai Chmieliūnas — nariai.

Po lenktynių visi lenktyninkai susirinko į apskrities agronomo rastinę, kur buvo premijų įteikimas. Premijas pirmekis komisijos p-kas plk. Pašilys. **pirmą premiją gavo** Novikovas Andrijanas iš Padegolių km. Imbrado v., pravažiavęs ratą per 8,21 l., **antrą premiją gavo** Vitkevičius Jonas iš Zablatiškių v., Imbrado valsč., prabėgęs ratą per 8,35, 5 ir Skvarciūnės Antanas iš Šilių km., Imbrado v., prab. per 8,41; **trečias premijas gavo**: Račkauskas Mikas, Bachmatų km., Smalvų v. — 8,52; Saladžius Aleksas, Ustronių km., Imbrado v. — 8,54,2; Leipus Jonas, Degučių km. — 4,15; Kastigovas Pa-

chomas, Vajesiškių km., Degučių v. — 8,48,5; Zakrauskas Alfonsas, Paliniūnų km., Imbrado v. — 8,45; Šaltis Jonas Dulius km., Daugailių v. — 8,46; Guciūnas Vincas, Šlininkos km., Imbrado v. — 3,42 ir Barauskas Martynas, Pamiškės v., Antalieptės v. — 3,52. Ta pat prega tenka pažymeti, kad labai gražiai bėgo Guntulio Juodo bėgūnas, tik prie pat finišo padarė keletą šuolių, dėl to Guntulis premijos negavo. Visi lenktyninkai turi žiūoti, kad prie finišo né vieno šuolio negaliama padaryti. Puikiai bėgo ir Mikifaro Kičenkos arklys, tik perdaug šuolių padarė.

Įteikius prizus, eksperto komisijos pirminkinas plk. ltn. Pašilys lenktyniuotojams pasakė tokią kalbą: „Miel lenktynių dalyviai! Jūs šiandien, nežiūrėdami didžiausią žalčią, suvažiavote į Zarasus parodyti žmonėms savo žirgų eiklumą. Tai parodo, kad esate dideli savo greitijų žirgų prieteliai, globėjai. Tai gražu ir kilnų. Kaip matau visi esate patenkinti, šypsantiškai veidais, nes beveik visi gavote premijas. O tie, kurie premijų ir negavo, taipogi nieko nenustojo, nes visiems grąžinome stardo mokesnį. Siaisiai metais premijas turėjome mažinti, nes visai nesistiekėjom, kad tiek daug suvažiuos lenktyninkų. Kitais metais pasirūpinimis daugiau lėšų ir skirsite žymiai daugiaus premijų. Sios lenktynės Tamstoms buvo gera repeticija tradicinėms lenktynėms Dusetose. Jei kai šiose lenktynėse ir nepasiekė, nenusiminkite, bet dar daugiau pastryžkite! Tikiu, kad iki kitų metų dar geriaus savo eiklius žirgus išmankštinsite. Tad dėkoju už dalyvavimą lenktynėse ir linkiu geriausio pasiekimo žirginio sporto srityje. Taip pat linkiu sekimės Dusetų ir kitų vietų lenktynėse. Iki pasimatyto kitų metų lenktynėse ant Zarasų ezeru!“

Visi lenktyninkai Rinktinės Vadu už gražius žodžius ir malonus linkėjimus nuoširdžiai padėkojo ir pradėjo skirkštis. Visų nuotaika buvo nepaprasta.

Zodžiu, koks buvo jausmas visų greitakojo žirgų savininkų, valdant savo mielus žirgus, kiek troškimų, kiek entuziazmo jais lenktyniuojant ir koks džiaugsmas ir dekingumas savo žirgui priza laimėjus, — žodžiai būtų sunku išreišksti. Tai pajuto tik tas, kas savo akimis lenktynės matė ir lenktyninkams ovacijas kėlė.

Aplamai, šiaisiai metais šauj su ruoštos arklių lenktynės visais išžvilgiais labai nusisekė ir visiem paliko neuzmūstamus prisiminimus. Tikrai sveikintinas zarasiečių šaulių užsimojimas. Malonu pažymeti, kad beveik visą lenktynėms techninių darbų atliko ir savo nurodymais prisidėjo šaulys agr. V. Butkys.

Pirmosios Zarasuose arklių lenktynės jau praėjo. Dabar nekantriai bus laukiamos kitos, kurioms jau iš anksto nukirinkai dar labiau pasiruoš. Reikia tiketis, kad kitaip metais lenktynės atneš dar dėsninį vaisių ir parodys dar daugiau meilės savo draugui — žirgui. Kitais metais žada daug lenktynių atvažinti iš Vilniaus krašto, kurie šias lenktynės sekė ir apgalvestavo, kad šlemetai gausių nejauko nežinojo.

Baigiant džiugu pažymeti, kad apskrities p. Staskevičius lenktynėmis mielet pritarė ir iš apskrities savivaldybės lėšų premijoms paskyrė 50 lt. Taip pat ir Utėnos Žemės Ūkio kooperatyvas tam reikaliu paskyrė 50 lt. Šauliai už tai p. Viršininkui ir Kooperatyvui taria žinių, kai kuris padėkė. Kitos premijoms pajamos buvo gautos iš vienos šaulių būrių kasų. Jz.

Julius Kelmas

Pasikalbėjimas su ponu Žalčiu

Pereita savaitė į Zarasus atvyko iš Islandijos garbingas svečias, kilimė gal ir zarasiečių, ponas Šaltis, kuris darbą keliauja po pasaulį ir daug yra matęs, ypačiai jam gerai pažistamas Rusijos kraštai, platūs Sibiras, ir Šiaurinė Suomiija. Nesiorejė tad praleisti proges su juo nepasikalbėjus, ir aplamai šiu dienų aktualiausiai klausimais.

Todėl pirmas mūsų klausimas ir buvo:

— Ar daug atrodo pasikeitė Zarasai nuo paskutinio Tamstos atsilankymo 1929 metais?

— O taip, — patempė kaklą ponas Šaltis ir kilstelėjo galvą linksmai. Atrodo, kad jam malonu konstatuoti ta pažanga, kuri pasirološė per paskutinę metų dažintį. — Visų pirmų, rinkos aikštėje nebéra ty landynių, kuriose lindėdavo smulkiųjų ir stambijuų Zarasų prekybininkai. O juo vijoje išaugo moderniųjų daržinė, su placiomis durimis ir dar platesnėmis langais. Toliau, — visos tvoros nudažytos, tiesios, kreivios ir pakrypusios, bet vis tiek dažytos. Nors čia žymu kai pietų kaimyno įtakos, bet nuo jos, atrodo, zarasiečiai dar vienakai nebūs nusikratę. Tiesas, pasakus, tai ir čia pažanga ryški, kai čia beklubėti: antai bažnyčio nebegirdinti lenkiško pamokslis, lenkiško giedojimo, bet... O tas bet...

Jau spėjau nugirsti, kad per Tris Karalius ir lietuviškos suplikacijos buvo sušubavusios. Gal čia kiek pakankė ir mano nelauktas atsilankymas, kai čia visas priežastis išskaičiuoti, ikiekvieną smulkmenę neįsigiliinti.

— Atleiskite, didžiai geribamas Pone, gal ir už ne visai diskretišką klausimą, bet mums vis dėlto ne visada esti aiškus Tamstos ūgis, vieniem atrodo vienokas, kitiem kitokas. Kai mumis atrodo 85 centimetrai virš metro, tai Kaunas per skynele skelbia, kad tik 33. Kai Tamstos žalia kyvpa patiliam osant — 35° ar 37°, tai Kaunas skelbia — 32°. O matuoklis prie savivaldybės vaistinės, na jau galima kaip ir pasakyti — visada kokiais dvemis laipsniais pamažina.

— Jūsų vaistininkas yra šių dienų žmogus, jis žino, kad žmonės ne vien patentuotais vaistais gydomi, bet ir visai naturaliaisiai, kaip pav., vanuas, oras, pasninkas, saulė, na, ir nervų ramumas. Kam žmones gąsdinti, be reikalo sveikintinas ligų jvariety. Pav., kad ir nesenų laikų atsitikimais Zarasuose. Vienas ponas atskeliaja ryta išigirsta, kad tą naktį buvę 38 laipsniai ūkiai. O jam iš natkių galvą suskaudėjo. Tada jis valkštą visą dieną iš įtikinėjų savo kaimynus, kad jam bremiegant galva peralusi, net plaukai prie pagalvės buvę prisiale. Dalykas iškrausias. Bet kai galėjo tuo patikėti

zinodamas, kad to ponas butas Zarasuose kuone patas šilčiausias. Jo logika einant tą dieną visi zarasiečiai turėjo vaikščioti peršalusiomis galvomis.

O kiek liečiamas Kaunas, tai leiskite ir man šiokių tokijų paslapčių pasislėpti.

— Gal neužsigansite, Jūsų Malobnyje, jei paklausiu, kodėl su Tamstos atvykimiupu supuolė nepaprastos atostogos?

— Ogi dėl to, maloninguasis korespondente, kad būtų daugiau laisvo laiko pasičiuozinti, ne pro šali juk ir ping-pongas. (B. d.)

„ZARASŲ KRAŠTAS“

nori išsamiai ir teisingai atvaizduoti visą Zarasų krašto gyvenimą, nori kiekvienam numeriję turėti žinių iš visų to krašto vietų. Visus mūsų skaitytojus ir bendradarbius kviečiame kas savaitę rašyti žiniasklaidai, savo pastabas ir kt. Visiems padedant, „Zarasų Kraštai“ bus jdomus ir visiems naudingas laikraštis.

Zarasų krašto naujienos

ZARASŲ KRONIKA

Valstybinė biblioteka

Biblioteka yra Zarasuose, Dariaus ir Girėno g. 10 nr., ir turi viso 7.628 knygų tomos, kurios suskirstytos į X-sk.

Knygos duodamos skaityti antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 10-12 ir nuo 16-18 val.

Prie bibliotekos yra skaitykliai, iš kurių siūlami 68 įvairūs laikraščiai ir žurnalai. Skaitykliai atidaryta kasdien nuo 10-12 ir nuo 16-20 val.

1939 m. skaityklą aplankė 17.903 asmenys: moksleivių 8.371, darbininkų 6.689 ir kitų 2.848. Vidutinėjai į dieną atsilankė po 60 asmenų.

Reikalinga amatų mokykla

Švietimo Ministerija numato dar šiemet įsteigti Lietuvoje 5 naujas amatų mokyklas. Jau anksčiau buvo minėta apie didelių, tiesiog gyvybinių reikalų turėti Zarasuose tokiai amatų mokykla. Gera būtū, kad mūsų apskrities ir miesto savivaldybės rimtai tuo klausimuisi susirūpintų, padarytų konkretius žygius, kad minima mokykla būtų čia įsteigtina.

A. T.

Gimnazijos šaulių būrio vakaras

Sausio 18 d. gimnazijos vyrių šaulių būrys suruošė vakarą. Vakaro programą išpiše patys šauliai moksleiviai. Pradėdant vakarą, Š. Sidarkevičius (VIII kl.) skaitė referatą: „Naujuosius metus pradėjus“, kuriamo pabrėžė, kad moksleiviu šaulių šiaisiai metais laukia irgi eilė darbų, ryšium su atgautu sostine. Š. Lacvikas (VI kl.) skaitė felioną: „šiu metu kalėdų seneliu nuotykių“. Būrio trio: Klimavičius, Radzevičius ir Meškauskas (visi VII kl.) pagrojo keletą dalykelių. Š. Būga (VIII kl.) skaitė poemą „Kestutio mitis“ ir Š. Švalkus paskaitė keletą eilėraščių.

Po programos, grojant gimnazijos džiaus kapelai, pirmą kartą po Naujuosius Metus, moksleiviai smagiai pašoko.

Visas vakaro įelinas paskirtas kultūrinėms būrio reikalams. Džiugu pažymėti, kad į vakarą atsilankė daug mokytojų ir mokinų.

H. Lc.

Gimnazija — miesto rinktinė 5:4.

Sausio 14 d. įvyko stalo teniso rungtynės tarp gimnazijos ir miesto rinktinės. Gimnaziją atstovavo: Lukoševičius (IV kl.), Tulinauskas ir Meškauskas (abu VIII kl.). Miesto rinktinės žaidė Daniliavičius, Išočenka ir Maciukas. Pranašėnė pasirodė gimnazijos rinktinė ir pelnyta laimėjo 5:4.

H. L.

Sveikintinas sumanymas

Zarasuose dabar yra 5 dideli pastatai su centraliniu apšildymu: gimnazija, pradžios mokykla, ligoninė, šaulių namai ir pašto rūmai. Visoms toms įstaigoms apšildyti buvo galo daug mažų išeinių. Didžiai sveikintinas apavbos nutarimas šiaisiai metais pradėti gaminti durpes. Kiek bus reikalinga, panaudos sava reikalamas, o kita paruos kitoms įstaigoms.

Iš Zarasų praeities

Visa Lietuva 1938 m. šventė 20 metų nepriklausomo gyvenimo, bet Zarasų kraštas buvo išlaisvintas iš bolševikų ir užimtas Lietuvos kariuomenės tik 1919 m. rugpjūčio 25 d. Tokiu būdu Zarasų kraštui 20 metų nepriklausomo gyvenimo suėjo tik 1939 m.

Nuo to laiko Zarasų apskrities viršininkais yra buvę:

1 Ant Nevadiničėnas, dabar Ukmergės apygardos ligonių kėsas direktorius;

2 E. Šlepavičius, Zarasuose miręs ir palaidotas Zarasų kapinėse.

3 J. Dikosas, dabar advokatas Kelmėje.

4 Ign. Urbaitis, dabar advokatas Šiauliuose.

5 A. Grigiškis, dabar Lietuvos Žemės Banko skyriaus vedėjas.

6 K. Sylvas, dabar Policijos departamento direktorius.

7 J. Merkys, dabar Trakų apskrities viršininkas.

8 J. Raščius, dabar Biržų apskrities viršininkas.

9 V. Vitkus, dabar Šiaulių miesto ir apskrities viršininkas.

10 J. Stepelys, dabar Vilniaus miesto ir apskrities viršininkas.

11 A. Staškevičius, dabartinis Zarasų apskrities viršininkas.

Greičiau gausim korespondenciją

Nuo sausio 16 d. korespondencija mieste nėšojama du kartu per dieną: pradedama nešiojti nuo 8 val. ir nuo 15 val. Gyventojai tuo labai patenkinti, nes anksčiau gauna laikraščius ir kita korespondencija.

Naujos mokyklos.

Apskrities s-bė nutarė, pagal pavaizdų išdirbtą planą, šiemet pradėti statyti dvi mūrines mokyklas: 8 komplektų mokykla bus statoma Sodūnu km. Dusetų valst., 2 kompl. — Kavolišky Imbrado valst.

Susirinkimai ir pramogos

Per tris paskutiniusios praeitų metų mėnesius Zarasų apskrities ribose buvo 35 susirinkimai ir 19 vakarėliai bei kitokių pramogų.

Judėjimo pamokos

Per paskutinių pernykščių metų ketvirtį Zarasų apskritį už nusižengimus judėjimo tvarkai buvo nubausti 32 asmenis 86 litais.

Atsiųst bedarbių vilniečių

Kadangi Vyriausybės numatyta didelė suma plento darbams Zarasai-Turmantas, tai numatomai tiems darbams atsižiūti į Vilniaus krašto bedarbių vien zarasiečių tų darbų nepajėgs atlikti.

Šaltis paglamonėjo

Šiemet sausio 16 d. jomarkui pakėtė didelė šaltis, nes buvo apie ~37. Tačiau, palyginti, žmonių privažiavimo ne mažai. Bet šaltis, ne vieną paglamonėjo. Vieniens nušalo nosys, kitiemis ausys, kojos, rankos. Vieną įsigérusį

piliety pilicija gatvė rado jau su Abraomu besišnekanti. Atšildyti buvo nugabentas į daboklę. Išgaravus iš galvos „linksmaduvi“, buvo nusiūstas į ligoninę.

Naujas kasininkas

Apskrities valdybos kasininku nuo 8. m. sausio 15 d. paskirtas Maskoliūnas Vaclovas. Iki šiol, be savo tiesioginių pareigų, kėsas tvarkė valdybos narys Pr. Andrijauskas.

Zarasų gimnazija

Passikartojus dideliems šalčiams, sausio mén. 16 ir 17 d. d. gimnazijoje pamokų nebuvu. Pamokos bus tėšiamos, kai šaltis sumažės iki ~25°C.

Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga gimnazijos mokiniai žada pažiūrėti savivaldybės rimtai tuo klausimuisi susirūpinti, padarytų konkretius žygius, kad minima mokykla būtų čia įsteigtina.

A. T.

Zarasių mokykla.

</div